Letnik 1915.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXXXII. — Izdan in razposlan 27. dne junija 1915.

Vsebina: (Št. 176 in 177.) 176. Ukaz o ravnanju z varščinami in vadiji v področju poštnega in telegrafskega zavoda. — 177. Ukaz o dopolnitvi ukaza z dne 24. septembra 1914. l., s katerim se zaradi vojnih zapletkov ukrepajo izjemna določila na polju obrane znamk.

176.

Ukaz trgovinskega ministrstva v porazumu s finančnim ministrstvom in s c. kr. Vrhovnim računiščem z dne 17. junija 1915. l.

o ravnanju z varščinami in vadiji v področju poštnega in telegrafskega zavoda.

1. Vso varščinsko pokladno službo poštnega in telegrafskega zavoda oskrbuje poštni hranilnični urad.

2. Ako je položiti varščino in ako naj se za to ne porabi morda že položen poklad (vadij), mora poštno in telegrafsko ravnateljstvo in ob dobavah za poštni in telegrafski zavod, ki jih oddaja trgovinsko ministrstvo, to ministrstvo pozvati varščini zavezano osebo, naj pošlje varščino glavni blagajnici poštnega hranilničnega urada. Hkratu mora poštno in telegrafsko ravnateljstvo (trgovinsko ministrstvo) obvestiti o tem poštni hranilnični urad.

3. Poštni hranilnični urad obvesti poštno in telegrafsko ravnateljstvo (trgovinsko ministrstvo) o opravljeni položbi varščine. Ako se varščina ni položila po preteku 8 dni, bo poštni hranilnični urad poganjal položbo varščine in po nadaljnjih 8 dneh ponovil poganjanje; ako bi varščina tudi tedaj še ne bila položena, naznani poštni hranilnični urad to 8 dni po drugem poganjanju poštnemu in telegrafskemu ravnateljstvu (trgovinskemu ministrstvu).

4. Za varščine se sprejemajo:

a) vložne knjižice poštnega hranilničnega urada, ako so izdane na ime poštnega in telegrafskega ravnateljstva (trgovinskega ministrstva) za vložnika in varščini zavezane osebe za položnika;

b) rentne knjižice poštnega hranilničnega urada;

c) avstrijski državni papirji ter vsi ostali avstrijski efekti, v katerih se smejo nalagati novci varovancev in oskrbovancev;

d) vložne knjižice po pravilniku za hranilnice iz leta 1844 urejenih hranilnic do najvišjega zneska 3000 K*), dopuščenega za nalaganje novcev varovancev in oskrbovancev;

e) poroštvena pisma in menice;

f) zneski v gotovini; ti zneski se ne obrestujejo, toda strankam je prepuščeno po točki 15, 2. odstavek, prositi, naj se zamenjajo za druge varščinske predmete, zlasti naj se izda na gotovi znesek glaseča se vložna knjižica poštne hranilnice, ki mora potem ustrezati pod točko 4 *a)* navedenim pogojem;

g) na avstrijski borzi kotirane ogrske državne zadolžnice.

*) Drž. zak. št. 198/1909.

5. Ako se položi vložna knjižica poštnega hranilničnega urada, mora varščini zavezana oseba poslati poštnemu hranilničnemu uradu izjavo po
Priloga 1. prilogi 1, ako se položi rentna knjižica, pa izjavo
Priloga 2. po prilogi 2. Ako varščine ne položi varščini zavezana oseba, temveč kdo drug, ki je lastnik položenih varščinskih predmetov, je hkratu vposlati poštnemu hranilničnemu uradu odmembno
Priloga 3. izjavo po prilogi 3; ako taka izjava ni predložena, se smatra varščini zavezana oseba za lastnika.

6. Denarna vrednost pod točko 4 *b)*, *c)* in *g)* navedenih varščinskih predmetov se preračuni po tistem kurzu, ki ustreza zadnji zaznambi v kurznem listu dunajske borze, ki je bila pred dnevom, za katerega se poizve vrednost, toda ne čez imensko vrednost.

7. Ako poštnemu hranilničnemu uradu dohajajoče vložne knjižice pod točko 4 *d)* navedene vrste, ki jih je položiti po razpisu trgovinskega ministrstva z dne 19. januarja 1910. l., št. 1929, priloživši kolka prosti položni izkaz, niso že vinkulirane za namen položbe, ukrene vinkulacijo poštni hranilnični urad.

8. Da se smejo sprejeti za varščino poroštvena pisma, je dovoliti le tedaj, ako je poroštvena pisma izdala deželna banka ali dobro akreditirana delniška banka in ako ustrezajo obrazcu po
Priloga 4. prilogi 4.

9. Posebno zaupanja vrednim in imovitim firmam sme poštno in telegrafsko ravnateljstvo (trgovinsko ministrstvo) na posebno zaprosilo izjemoma dovoliti, da položijo za varščino menico, ki je plačna ob pokazu, ki je opremljena z vsemi po členu 4 meničnega reda predpisanimi bistvenimi potrebščinami in se glasi na polni znesek
Priloga 5. varščine po prilogi 5. Menica mora biti izdana od zdražitelja dobave, izdana na drugo firmo, ki je oddajajočemu oblastvu znana, da uživa kredit, opremljena z akceptom te druge firme in od izdatnika indosirana na ukaz oddajajočega oblastva. V besedilu menice je treba predpisati prezentacijski rok za plačilo; ta rok ne sme biti krajši, nego ustreza času, za katerega je po dobavni pogodbi položiti varščino. Končno se mora izdatnik menice podvreči nastopnim pogojem in svoje soglasje s tem izjaviti, da podpiše te pogoje:

„C. kr. poštno in telegrafsko ravnateljstvo v . . . . . (c. kr. trgovinsko ministrstvo na Dunaju) ima pravico menico vsakčas predložiti v plačilo ali oddati dalje, ne da bi mogel zdražitelj ugovarjati, da erarju še niso nastale povračilne terjatve iz pogodbenega razmerja. Ako take pravice do povračila v resnici še niso nastale, ostane izkupilo menice neobrestovano položeno v c. kr. poštnem hranilničnem uradu.“

V redu podpisane „pogoje“ je poslati poštnemu hranilničnemu uradu hkratu z menico.

10. Zneske v gotovini, ki se odmenijo za varščinske namene, je vplačevati na čekovni račun št. 83.000 „glavna blagajnica c. kr. poštnega hranilničnega urada (pokladi) Dunaj“. Vplača se lahko v klirinškem prometu, s položnico poštne hranilnice, ki se dobi pri poštnem in telegrafskem ravnateljstvu (trgovinskem ministrstvu) ali z rdečo vplačilnico (poštne hranilnice).

11. Varščine v gotovini, ki so plodonosno naložene v finančnih deželnih blagajnicah ob času, ko dobi moč ta ukaz, preidejo tudi v hrambo in upravo poštnega hranilničnega urada, ki dalje oskrbuje izplačevanje triodstotnih obresti za račun erarja. Po preteku njihovega sedanjega poroštvenega časa je ravnati z zneski v gotovini, ki so postali prosti in ki se naj nadalje porabljajo za varščinske namene, po točki 4 *f)*.

12. O vsaki položeni varščini izda poštni hranilnični urad lastniku varščine pokladni list po prilogi 6. Ako je varščino položil kdo drug pri- Priloga 6.
loživši odmembno izjavo, opremi poštni hranilnični urad pokladni list s pristavkom po vzorcu, navedenem v prilogi 7. Priloga 7.

13. Poštni hranilnični urad oskrbuje odrezovanje in odkupovanje plačnih kuponov položenih efektov.

14. Izkupila plačanih kuponov (pri zlatih kuponih dejansko prejeti zneski v kronski vrednosti) se ob plačnosti ustrezno želji lastnika varščine (položnika), izraženi ob položbi varščine, pripišejo njegovemu čekovnemu računu ali se mu pošljejo s plačilno nakaznico poštne hranilnice ali na drug pripraven način. Pravtako se ravna z obrestimi varščin v gotovini najkasneje 15 dni po plačnosti.

Obresti za položene vložne knjižice poštnega hranilničnega urada se pripisujejo za nadaljnje obrestovanje ali se na posebno željo položnikovo pošljejo s plačilno nakaznico poštne hranilnice. Da se omogoči prejemanje obresti od vložnih knjižic pod 4 *d)* navedene vrste, ukrene poštni hranilnični urad na položnikovo željo in, ako so v hranilnici za to primerne uredbe, izdajo knjižice o prejemanju obresti.

Kuponi in obresti se načeloma ne izročajo neposrednje v poštnem hranilničnem uradu samem.

Izkupila kuponov in obresti se lahko pošljejo ali pripišejo tudi drugi osebi, ako lastnik pravočasno prosi za to v poštnem hranilničnem uradu.

15. Ako se izžrebni efekti, ki so v pokladu, izžrebajo, pozove poštni hranilnični urad lastnika, da jih zamenja za druge vrednosti, sposobne za varščino, in ustavi nadaljnje izročevanje kuponov izžrebanih kosov. Ako se naznani konversija efektov, pozove poštni hranilnični urad lastnika, naj poda zadevno izjavo, in oskrbi potem konversijo, zaračunivši svoje stroške na dolg lastniku.

Ako želi lastnik, da se v poštnem hranilničnem uradu položeni varščinski predmeti zamenjajo za druge, ugodi poštni hranilnični urad tej želji.

16. Poštni hranilnični urad oskrbuje tudi nakup državnih papirjev za varščinske namene, ako se potrebni znesek preodkaže glavni blagajnici poštnega hranilničnega urada tako, kakor je navedeno v točki 10, ali ako se s čekom naroči nakup.

17. Poštno in telegrafsko ravnateljstvo (trgovinsko ministrstvo) mora, kadar dojde sodni sklep, ki se nanaša na varščino, ki je položena v poštnem hranilničnem uradu, temu uradu takoj dati potrebna ukazila.

Poštni hranilnični urad pošlje odloke, ki so mu jih poslala sodišča, nemudoma pristojnemu poštnemu in telegrafskemu ravnateljstvu (trgovinskemu ministrstvu) in dotlej, da pridejo nadaljnja ukazila, dene začasno varščine in obresti pod zaporo, ako je to dopustno po vsebini sodnega odloka.

Prostovoljne zastavbe zaznamuje poštni hranilnični urad le z odobrenjem poštnega in telegrafskega ravnateljstva (trgovinskega ministrstva).

18. Poštni hranilnični urad bo, izprosivši pooblastilo poštnega in telegrafskega ravnateljstva (trgovinskega ministrstva) plačne menice prezentiral v plačilo in v danem primeru v imenu teh mest sodno protestoval. Na poziv poštnega in telegrafskega ravnateljstva (trgovinskega ministrstva) bo oskrboval nadalje realiziranje menic tudi pred časom njihove zapadlosti, potem prodajo varščinskih efektov ter realiziranje in odkup drugih varščinskih predmetov.

19. Položene varščinske predmete izroči poštni hranilnični urad lastniku le na pooblastilo, ki ga je podelilo poštno in telegrafsko ravnateljstvo (trgovinsko ministrstvo), odvzemši z lastnikovim prejemnim potrdilom opremljeni pokladni list in obvestilno pismo, ki ga pošlje poštno in telegrafsko ravnateljstvo (trgovinsko ministrstvo) varščini zavezani osebi.

20. Ako se prenese varščina na drugo zaveznost, se poštni hranilnični urad, če nanese tako, dogovori z varščini zavezano osebo zaradi primerne dodatne založbe ali zaradi izročitve delnega zneska, ki je postal prost, in izroči v vseh primerih nov pokladni list ter odvzame prvotnega.

21. Varščine se sme oprostiti praviloma šele potem, ko se je brez spotike razvezalo pogodbeno razmerje, za katero so položene, ter po preteku dogovorjenega ali zakonitega poroštvenega časa.

22. Za vadije se morejo sprejemati v točki 4 navedeni varščinski predmeti. O zneskih v gotovini pa se ne izdajajo vložne knjižice poštne hranilnice.

Poroštvene popuste ter vadije za ponudbe, ki jih oddaja trgovinsko ministrstvo, je polagati v poštnem hranilničnem uradu in ta urad ravna z njimi vobče po predpisih, veljajočih za varščine. Določila točk 13 in 14 pa se ne uporabljajo na vadije.

Vadije za ponudbe, ki jih oddajajo poštna in telegrafska ravnateljstva, je načeloma polagati na poštnih uradih, določenih za to. Po poštnih uradih se ne izročajo kuponi.

23. Vsakemu vadiju je priložiti primerno izpolnjeno položnico. Obrazec za to naj zahteva ponudnik na tistem mestu, na katerem je vlagati ponudbe in ki naj položnico tudi potrdi.

24. O položenih vadijih izročajo prevzemajoča mesta začasne pobotnice, na katerih mora položnik potrditi prejem, kadar se vrnejo vadiji. Ako se naj za vadije položene vrednosti nadalje odmenijo za varščine, izroči poštni hranilnični urad pokladne liste o varščinah le, če se vrnejo začasne pobotnice.

25. Ako se pokladni list ali začasna pobotnica poštnega hranilničnega urada izgubi, se mora izgubitelj neposrednje dogovoriti s tem mestom.

Ako se izgubi začasna pobotnica, ki jo je izdal poštni urad, mora izgubitelj predložiti poroštveno izjavo, s katero zavaruje erar zoper zahteve drugih oseb in se zaveže, da jamči erarju za vsako škodo, ki mu nastane, ako pride začasna pobotnica pozneje na dan, ter da vrne to pobotnico, ako bi se pozneje našla, brez nadaljnje

zahteve. Poroštvena izjava ter poverilo na njej nameščenega podpisa stranke sta pogojno pristojbine prosta. Ako se vadij vrne, mora izgubitelj vrhutega še oddati nekolkovano prejemno potrdilo.

Sklepna določila.

26. Vse varščine, ki so ob času, ko dobi ta ukaz moč, zaznamovane v področju poštnega in telegrafskega zavoda, se izročé poštnemu hranilničnemu uradu. Ta urad ravna s temi varščinami v zmislu sprednjih določil.

27. Vinkulirane varščinske efekte je, opremljene s primernim devinkulacijskim pristavkom, poslati poštnemu hranilničnemu uradu, priloživši eventualne plačilne pole za obresti. Poštni hranilnični urad ukrene zamenjavo za prinosniške efekte ter, da se dvignejo morebitne izravnalne obresti. V točki 4 *c)* navedeni vrednostni papirji se o priliki položbe varščine v področju poštnega in telegrafskega zavoda ne vinkulirajo več.

28. V finančnih deželnih blagajnicah plodonosno naložene varščine v gotovini morajo finančna oblastva pravočasno preodkazati poštnemu hranilničnemu uradu.

29. Hipotečnih varščin ni več sprejemati. Varščine, ki so že dane s hipoteko ob času, ko dobi moč ta ukaz, pa ohranijo veljavnost do preteka svojega sedanjega poroštvenega časa.

Sedaj položene hipotečne instrumente naj nadalje hranijo oddelki za nevročljive poštne pošiljatve.

V primeru devinkulacije hipotečne varščine naj se poštno in telegrafsko ravnateljstvo, priloživši varščinski instrument, obrne zaradi izdaje izbrisne izjave na finančno prokuraturo tiste kronovine, v kateri je s hipoteko obremenjena nepremičnina.

30. Ta ukaz dobi moč 1. dne julija 1915. l. gledé varščinskih stvari, ki jih je doslej oskrbovalo trgovinsko ministrstvo za poštni in telegrafski zavod, ter gledé varščinskih stvari poštnih in telegrafskih ravnateljstev v Brnu, Gradcu, Insbruku, Celovcu, Lincu, Pragi, Trstu, Opavi, na Dunaju in v Zadru. Hkratu se razveljavljata ukaza trgovinskega ministrstva z dne 21. januarja 1883. l., št. 40118/1882, gledé pouka o ravnanju z varščinami pri c. kr. poštnih ravnateljstvih in c. kr. blagajnicah poštnih ravnateljstev (poštn. in tel. uk. št. 29/1883) ter z dne 1. decembra 1892. l., št. 46699, gledé predpisa o ravnanju z depoziti, nahajajočimi se v c. kr. poštnem in telegrafskem zavodu (poštn. in tel. uk. št. 7/1893).

Za službeno področje poštnih in telegrafskih ravnateljstev za Bukovino in za Gališko obdržita nazadnje omenjena ukaza trgovinskega ministrstva še svojo veljavnost, dokler se ne ukrene drugače.

Schuster s. r. **Engel** s. r.

Priloga 1.

C. kr. poštnemu hranilničnemu uradu

na

Dunaju.

Jaz (Mi) Vam izročam(o) s tem vložno knjižico poštne hranilnice št. ....., vložek .....K .....h, ki sem (smo) jo pridobil(i) na ime c. kr. poštnega in telegrafskega ravnateljstva v (na) ..... (c. kr. trgovinskega ministrstva na Dunaju). Ta vložna knjižica naj služi za varščino za ....., ki mi (nam)..... je izročilo c. kr. poštno in telegrafsko ravnateljstvo v ..... (c. kr. trgovinsko ministrstvo na Dunaju) po pogodbi (sklepnem pismu) z dne..... 19....., št..... Jaz (Mi) izjavljam(o), da sem (smo) s tem zadovoljen(i), da ima prej imenovano c. kr. poštno in telegrafsko ravnateljstvo (c. kr. trgovinsko ministrstvo) edino kakor vložnik pravico vsakčas razpolagati z imetkom vložne knjižice.

V (Na)....., dne..... 19.....

.....

Opomnja. Te izjave so po členu 21 zakona z dne 28. maja 1882. l. (drž. zak. št. 56) oproščene pristojbinske dolžnosti.

Priloga 2.

C. kr. poštnemu hranilničnemu uradu

na

Dunaju.

Jaz (Mi) Vam izročam(o) s tem svojo rentno knjižico št. ..... o imenskem znesku ..... K ..... h. Ta rentna knjižica naj služi za varščino za ....., ki mi (nam) ..... je izročilo c. kr. poštno in telegrafsko ravnateljstvo v ..... (c. kr. trgovinsko ministrstvo na Dunaju) po pogodbi (sklepnem pismu) z dne ..... 19....., št. ..... Jaz (Mi) izjavljam(o), da sem (smo) s tem zadovoljen(i), da more prej imenovano c. kr. poštno in telegrafsko ravnateljstvo (c. kr. trgovinsko ministrstvo) vsakčas pri Vas dvigniti ta poklad, ne da bi me (nas) dalje poprašalo.

V (Na) ....., dne ..... 19.....

.....

Opomnja. Te izjave so po členu 21 zakona z dne 28. maja 1882. l. (drž. zak. št. 56) oproščene pristojbinske dolžnosti.

Priloga 3.

C. kr. poštnemu hranilničnemu uradu

na

Kolek

Dunaju.

Jaz (Mi) odmenjam(o) ....., ki sem (smo) .....

danes položili v poštnem hranilničnem uradu z (s) .....

za varščino za zaveznosti, ki jih je ..... v .....

po pogodbi (sklepnem pismu) z dne ..... 19....., št. ....., prevzel

nasproti c. kr. poštnemu in telegrafskemu ravnateljstvu v (na) .....

(c. kr. trgovinskemu ministrstvu na Dunaju). Mojo (Našo) lastninsko pravico do te varščine je torej zaznamovati le ne kraté pravic c. kr. poštne in telegrafske uprave (c. kr. trgovinskega ministrstva) iz gorenje pogodbe.

V (Na) ....., dne .....19.....

.....

Opomnja. Te odmembne izjave so vobče podvržene kolkovnini po lestvici II po tarifnem postavku 78 *a* pristojbinskega zakona; ako jih pa izdajo trgovci in obrtniki, h kojih trgovinskemu in obrtnemu obratu spada priskrbovanje takih zavarovanj, so (kakor trgovsko dopisovanje) pristojbine proste po § 9 zakona z dne 29. februarja 1864. l. (drž. zak. št. 20).

Priloga 4.

Poroštveno pismo.

Firma ..... v ..... se je po pogodbi (izmenjanim sklepnim pismom) z dne ..... 19....., št. ....., ki jo je sklenila s c. kr. ..... v ....., zavezala.....

Da se zavarujejo pravice, ki nastanejo za erar iz pogodbe, sklenjene z imenovano firmo, se zavezujemo, da položimo na vsakočasni poziv c. kr. ..... v ..... oznamenjeni nam znesek v mejah najvišjega zneska ..... K, z besedami ..... kron pri ..... v ..... v treh dneh po vročitvi poziva.

V pravnih sporih, nastajajočih morda iz tega poroštvenega pisma, ki ne spadajo po zakonu pred izključno posebno podsodnost, so edino pristojna na prvi stopnji stvarno pristojna sodišča na sedežu c. kr. finančne prokurature v .....

V (Na) ..... dne ..... 19.....

.....

Priloga 5.

Obrazec menice.

(Sprednja stran.)

....., dne ..... Pr. ..... K.

A vista plačate za to prvo menico na ukaz moj lastni vsoto .....

..... kron, vrednost za varščino in jo postavite na račun po poročilu.

Menico je prezentirati v plačilo najdalje v .....

a dato.

Gospodu Y (drugi firmi).

X.
(Položnik varščine.)

Plačno v ..... **pri** .....

(Zadaj.)

Na ukaz .....

X.
(Položnik varščine.)

C. kr. poštni hranilnični urad Dunaj.

Priloga 6.

K nakaznici za položbo varščine z dne ...../..... 19..... št. .....

Pokladni list št. .....

o varščinskih predmetih, ki jih je prevzel c. kr. poštni hranilnični urad na Dunaju za račun .....
..... po številki ..... iz ..... od firme
.....
v .....
za .....
.....

kakor varščino za jamčeni znesek za K

Datum	Nominale efektov, menic, blagajničnih listov, gotovih zneskov, stanje vlog hranilničnih knjižic			Število kosov	à	Oznamenilo varščinskih predmetov, pri efektih navedba vrste in pri izžrebnih efektih tudi serij in številk	Bližnji plačni kuponi
Dan, mesec, leto	kron						
	dohod	izhod	stanje				

Datum	Nominale efektov, menic, blagajničnih listov, gotovih zneskov, stanje vlog hranilničnih knjižic			Število kosov	à	Oznamenilo varščinskih predmetov, pri efektih navedba vrste in pri izžrebnih efektih tudi serij in številk	Bližnji plačni kuponi
	k r o n						
Dan, mesec, leto	dohod	izhod	stanje				

In natura izročeni kuponi.

Priloga 7.

Tukaj potrjena vrednost služi za varščino za zaveznosti, ki jih je prevzel .....

..... v ..... po pogodbi (sklepnem pismu) z dne ..... 19....., št. ....., nasproti c. kr. poštnemu in telegrafskemu ravnateljstvu v ..... (c. kr. trgovinskemu ministrstvu na Dunaju). Lastninska pravica .....

v ..... se je torej zaznamovala le, ne kraté pravic c. kr. poštne in telegrafske uprave (c. kr. trgovinskega ministrstva).

Na Dunaju, dne ..... 19.....

C. kr. poštni hranilnični urad:

.....

177.

Ukaz ministrstva za javna dela v porazumu z ministrstvoma za trgovino in pravosodje z dne 24. junija 1915. l.

o dopolnitvi ukaza z dne 24. septembra 1914. l. (drž. zak. št. 257), s katerim se zaradi vojnih zapletkov ukrepajo izjemna določila na polju obrane znamk.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 29. avgusta 1914. l. (drž. zak. št. 227) o vplivu vojnih dogodkov na dobe, rokove in postopanje se ukazuje tako:

§ 1.

§ 1 ukaza ministrstva za javna dela v porazumu z ministrstvoma za trgovino in pravosodje z dne 24. septembra 1914. l. (drž. zak. št. 257), naj se glasi:

„Za obnavljanje znamk, ki jih je bilo ali jih je obnoviti v času od 26. dne julija 1914. l. počenši, da se pravica do znamk ohrani v moči po določilu § 16 zakona o obrani znamk z dne 6. januarja 1890. l. (drž. zak. št. 19), se dovoljuje rok do preteka treh mescev po dnevu, ki se določi z ukazom.

§ 2.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Hkratu izgubi moč ukaz z dne 24. decembra 1914. l. (drž. zak. št. 355).

Hochenburger s. r. **Trnka** s. r.

Schuster s. r.